

Zápis z jednání Komise pro přípravu programu časného zachytu karcinomu prostaty konaného 17. 9. 2024 od 14:00 v místnosti 223a budovy MZ ČR

Účastníci jednání:	<p>RNDr. Ondřej Májek, Ph.D.; MUDr. Marcela Koudelková; Mgr. Ing. Venuše Škampová; MUDr. Michaela Matoušková; prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.; PhDr. Karel Hejduk; MUDr. Petr Šonka (v zastoupení MUDr. Petra Šubrta); MUDr. Zuzana Elbertová (v zastoupení MUDr. Heleny Sajdlové);</p> <p><u>hosté:</u> MUDr. Nguyen Thu Trang (ČUS ČLS JEP); MUDr. Kamila Zvolská, Ph.D. (Společnost pro léčbu závislosti na tabáku); PaedDr. Mgr. Dagmar Tučková, Ph.D. et Ph.D. (NIKEZ MZ ČR);</p> <p><u>vzdáleně přes platformu MS Teams:</u> prof. MUDr. Roman Zchoval, Ph.D., MBA; prof. MUDr. Tomáš Büchler, Ph.D.; prof. MUDr. Jiří Ferda, Ph.D.; MUDr. Ivana Mervartová (v zastoupení MUDr. Renáty Knorové, MBA); Daniela Pelková (host ČUS ČLS JEP);</p>
Omluvení:	<p>prof. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D.; MUDr. Iveta Matějovská, CSc.; MUDr. Otto Herber; MUDr. Helena Sajdlová; MUDr. Renáta Knorová, MBA; prof. MUDr. Marek Babjuk, CSc.; MUDr. Petr Šubrt; prof. MUDr. Andrea Burgetová, Ph.D., MBA; prof. MUDr. Karel Odrážka, Ph.D.; MUDr. Markéta Trnková.</p>

Zapsala: Mgr. Markéta Vranová

Příští setkání: bude zvoleno formou online hlasování, předběžně leden 2025

TÉMATA A ÚKOLY Z JEDNÁNÍ

1. Úvodní slovo a shrnutí minulého jednání

Předseda Komise prof. MUDr. Roman Zchoval, Ph.D., MBA, spolu s tajemníkem PhDr. Karlem Hejdukem přivítali členy Komise a zahájili jednání.

2. Informování členů komise o aktivitách ve vztahu k odvykání kouření v rámci screeningových programů

MUDr. Kamila Zvolská, Ph.D., představila návrh operativního doporučení na využití screeningových programů k identifikaci kuřáků a k následné krátké intervenci kouření.

SLZT ve spolupráci s NIKEZ MZ ČR připravují operativní doporučení, které se bude věnovat klinickým otázkám: jaká je důkazní opora pro to, aby byly screeningové programy využívány k identifikaci kuřáků, a zda by měla být aktivně nabízena krátká intervence a léčba závislosti na tabáku. Plánovaným výstupem doporučení je vznik informačních letáků pro pacienty, a zveřejnění krátkého e-learningu pro lékaře a sestry zapojené ve screeningu na webových stránkách screeningových programů.

3. Analýza dat a výsledky za období leden-březen 2024

Mgr. Kateřina Hejčmanová představila výsledky analýzy dat vykázané péče v Národním registru hrazených služeb (NRHVS) za období 1. 1. 2024 – 31. 3. 2024, ve které se soustředila na muže ve věku 50–69 let. Vzhledem k časné fázi Programu bylo za toto období hodnoceno především zapojení praktických lékařů a ambulantních urologů, kteří oslovují osoby se zapojením do Programu. Výkon 01130 MANAGEMENT ČASNÉHO ZÁCHYTU KARCINOMU PROSTATY je evidován u 34 132 osob. Počet oslovených osob, u kterých je znám také výsledek oslovení dle vykázaného signálního výkonu (příslušné signální výkony 01131–01134), činí 32 116 osob. Z těchto osob mělo výsledek PSA ≥ 3 $\mu\text{g/l}$ celkem 2 814 osob, tj. 8,8 %. Celková míra ochoty se Programu účastnit je 98,8 %, zapojení odmítlo 377 oslovených osob.

Analyzovány byly také podíly odborností, které se podílely na oslovování mužů do Programu. V 97,8 % případů se jednalo o odbornost 001 – všeobecné praktické lékařství. Do 31. 3. 2024 se s oslovováním osob do Programu zapojilo 2730 IČZ praktických lékařů a 51 IČZ urologů. Praktičtí lékaři v souvislosti s preventivní prohlídkou (výkony 01021 a 01022) oslovili muže z cílové věkové kategorie se vstupem do Programu ve 22,2 % případů.

Dále byl analyzován poměr výkonů pro stanovení PSA (93225 a 81800) vykázaných biochemickými laboratořemi u osob, kterým byl vykázan výkon 01130. V 66,4 % případů byl laboratořmi vykázan výkon pro diagnostické stanovení PSA (93225), ve 20,5 % bylo laboratořmi vykázáno screeningové stanovení PSA (výkon 81800). U 13,1 % osob není ve stanoveném období evidován žádný výkon stanovení PSA. Veškerá data za uvedené období jsou však předběžná a může ze strany plátců i poskytovatelů zdravotních služeb dojít ke změnám a dohlášení.

Hlavní body diskuse:

- MUDr. Petr Šonka oznámil, že stále evidují laboratoře, které na žádankách nemají rozlišeno screeningové a diagnostické stanovení PSA. Prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc., potvrdil, že na tuto skutečnost znovu upozorní v rámci Symposia klinické biochemie.
- Prof. MUDr. Roman Zchoval, Ph.D., MBA, diskutoval správnost vykazování výkonu 01130 MANAGEMENT ČASNÉHO ZÁCHYTU KARCINOMU PROSTATY až v čase, kdy je znám výsledek stanovení PSA. MUDr. Petr Šonka přislíbil, že toto bude zopakováno také v rámci Výroční konference SVL ČLS JEP v Karlových Varech.
- Diskutována byla indikace vyšetření PSA klinickým onkologem, který má muže v péči po jiné onkologické diagnóze. U těchto mužů hrozí, že by je se vstupem do Programu neoslovil jejich ošetřující praktický lékař. V tomto případě se u onkologa nejedná o screening v pravém slova smyslu, onkolog vyšetřuje PSA dle svého rozhodnutí a toto stanovení bude vykazováno jako

diagnostické stanovení. Populace mužů, která je pro screening karcinomu prostaty duplicitně sledována (v péči praktického lékaře jako organizovaný program vs. dispenzarizace u onkologa), bude v průběhu Programu dále analyzována.

Úkoly:

- V rámci analýzy dat následujícího období připravit analýzu osob bez dg. C61, kterým je pro screening karcinomu prostaty duplicitně stanovována hladina PSA – v péči praktického lékaře (příp. urologa) v rámci organizovaného programu a zároveň v rámci dispenzarizace u onkologa – ÚZIS ČR.

4. Aktuální síť pracovišť v Programu

MUDr. Marcela Koudelková představila aktuální síť certifikovaných urologických ambulancí a pracovišť s osvědčením MZ ČR provádějící magnetickou rezonanci a biopsie prostaty. Dále navázala analýzou dojezdových vzdáleností do těchto pracovišť.

Hlavní body diskuse:

- Bylo diskutováno rozšíření sítě poskytovatelů v nepokrytých regionech. ČUS ČLS JEP bude během podzimu pořádat regionální semináře pro zvýšení povědomí o Programu a rozšíření sítě v nedostatečně pokrytých regionech. Prof. MUDr. Jiří Ferda, Ph.D., poznamenal, že nižší počet certifikovaných urologických pracovišť v regionu neznámá, že by Program v daném regionu nefungoval.
- Mgr. Ing. Venuše Škampová vyjádřila potřebu zajištění co největší dostupnosti Programu a zdůraznila, že by nemělo docházet k nenasmlouvání zdravotních výkonů v případě, že poskytovateli zdravotních služeb je již uděleno osvědčení MZ. Zástupkyně VZP uvedla, že jsou regionální pobočky v případě nasmlouvání screeningových výkonů k poskytovatelům zdravotní péče vstřícné, nicméně obecně za plátce je nutno zároveň konstatovat, že musí zůstat zachována smluvní volnost ZP. Po projednání tohoto doporučení Komise na Zdravotní sekci SZP ČR MUDr. Ivana Mervartová sděluje, že pokud by MZ mělo záměr zasahovat do smluvní politiky ZP, nechtě tak učiní formálně a písemně.
- Automatické nasmlouvání pro výkony 01130 a související signální výkony bylo pro rok 2025 potvrzeno pro odbornost 001, pro odbornost 706 bude ze strany plátců péče dále rozhodnuto.

Usnesení:

- Komise vyzývá, aby zástupci plátců zdravotní péče avizovali případný nezáměr o rozšiřování sítě smluvních poskytovatelů v daném regionu s předstihem před vyhlášením výzvy o rozšíření sítě ze strany MZ ČR, aby se zabránilo nežádoucí situaci, že držitelům osvědčení MZ ČR nebudou v daném regionu příslušné screeningové výkony nasmlouvány.
- Komise vyzývá, aby všem žádajícím smluvním poskytovatelům, kteří jsou držiteli certifikátu ČUS ČLS JEP, byly nasmlouvány příslušné screeningové výkony bez omezení.

5. Zřízení sítě regionálních koordinátorů pro podporu implementace Programu

PhDr. Karel Hejduk a prof. MUDr. Roman Zachoval, Ph.D., MBA, představili myšlenku koordinátorů a konkrétní navržené osoby pro zastoupení ve všech krajích ČR. Dále informovali o proběhlé úvodní schůzce těchto nominovaných osob a plánovaném postupu a nastavení spolupráce. Koordinátoři

budou sloužit jako zprostředkovatelé informací o Programu ve svém regionu. Předpokládaný začátek činnosti regionálních koordinátorů je plánován od listopadu 2024.

6. Mediální aktivity Programu podzim 2024

MUDr. Marcela Koudelková představila podzimní odborné akce, které se budou věnovat Programu časného zachytu karcinomu prostaty. Všechny zúčastněné pozvala na 3. ročník konference PROSTAFORUM a vyzvala k distribuci informace o spuštění registrace členům odborných společností. RNDr. Ondřej Májek, Ph.D., informoval o proběhlém druhém projektovém jednání v rámci evropského projektu PRAISE-U, jehož hlavním cílem je sjednotit protokoly a pokyny v členských státech a umožnit sběr a distribuci relevantních údajů s cílem snížit nemocnost a úmrtnost na rakovinu prostaty v Evropě. Toto jednání se konalo 13.–14. 9. 2024 v Portu.

Úkoly:

- Informování členů odborných společností o konání a otevření registrace na konferenci PROSTAFORUM – **všechny zapojené odbornosti.**

7. Různé

Hlavní body diskuse:

- Členové Komise byli informováni o rozhodnutí přijatém per rollam v období od posledního jednání Komise. Členové Komise hlasováním per rollam dne 3. 7. 2024 schválili znění dokumentu *Metodická doporučení – Upřesnění Metodiky realizace populačního pilotního programu časného zachytu karcinomu prostaty v ČR*. Dokument je vyvěšen na webových stránkách Programu [prostascreeing.cz](https://www.prostascreeing.cz/cs/pro-lekare/dokumenty/) v sekci Dokumenty (dostupné na: <https://www.prostascreeing.cz/cs/pro-lekare/dokumenty/>).
- PaedDr. Dagmar Tučková, Ph.D. et Ph.D., přednesla aktuální stav příprav operativních doporučení (OD). Operativní doporučení vznikají dvě:
 - První je zaměřené na indikaci screeningového vyšetření PSA pro konkrétní věkové skupiny a postup v rizikové populaci. Toto OD je nyní ve veřejné oponentuře a po vyhodnocení připomínek bude vydáno věstníkem MZ ČR.
 - Druhé OD se věnuje vymezení kompetencí při indikaci vyšetření hladiny PSA mimo organizovaný screeningový program za účelem omezení šedého screeningu. Na základě expertních důkazů definuje odbornosti a klinické situace, při kterých je možné PSA stanovovat mimo odbornosti praktický lékař, urolog, radioterapeut a klinický a radiační onkolog. Toto operativní doporučení bude k dispozici po odsouhlasení expertního panelu. Prof. MUDr. Tomáš Büchler, Ph.D., potvrdil, že existují indikace (např. diagnostika kostních ložisek), u kterých by nemělo být zavedeno omezení pro žádnou z lékařských odborností. MUDr. Zuzana Elbertová za VZP ČR upozornila, že druhé OD by mělo směřovat k omezení indikací vyšetření hladiny PSA mimo screening ideálně podle odborností, pokud bude omezení klinickými scénáři, nebude to ze strany plátců reálně zkontrolovat plošně, pouze v rámci cílených revizí. Proto nadále trvá obava, že takto formulované OD nepovede k dostatečně efektivnímu omezení šedého screeningu, jak bylo přislíbeno při zavádění programu časného zachytu karcinomu prostaty.
- Průběžné hodnocení průběhu Programu členy Komise:
 - MUDr. Petr Šonka: výsledky za odbornost 001 jsou za první čtvrtletí dobré.

- Prof. MUDr. Roman Zchoval, Ph.D., MBA, hodnotí pozitivně, ale zmínil regionální rozdíly.
- Prof. MUDr. Jiří Ferda, Ph.D., shrnul, že se na jejich pracovišti daří pokrývat poptávku po screeningových vyšetřeních na MRI a věří, že i další PSA3+ pacienti k nim brzy dorazí.
- PhDr. Karel Hejduk připomenul žádost patologů o správné označování žádanek o vyšetření vzorků ze screeningových biopsií.
- Prof. MUDr. Tomáš Büchler, Ph.D., nezaznamenal vyšší přísun pacientů či overdiagnosis.
- Zástupkyně plátců zdravotní péče – nemají hlášený žádný významný problém.

8. Diskuse, shrnutí, úkoly

Předseda Komise poděkoval všem účastníkům a shrnul hlavní body jednání. Termín dalšího jednání Komise bude zvolen formou online hlasování.

Přílohy:

1. Prezentace z jednání Komise.

Pozn. 1: Pokud úkol nemá uveden termín, bude probrán na dalším jednání.

Pozn. 2: Přílohy nejsou veřejnou součástí zápisu.